BUITEN

23E JAARGANG No. 1 ZATERDAG 5 JANUARI 1929

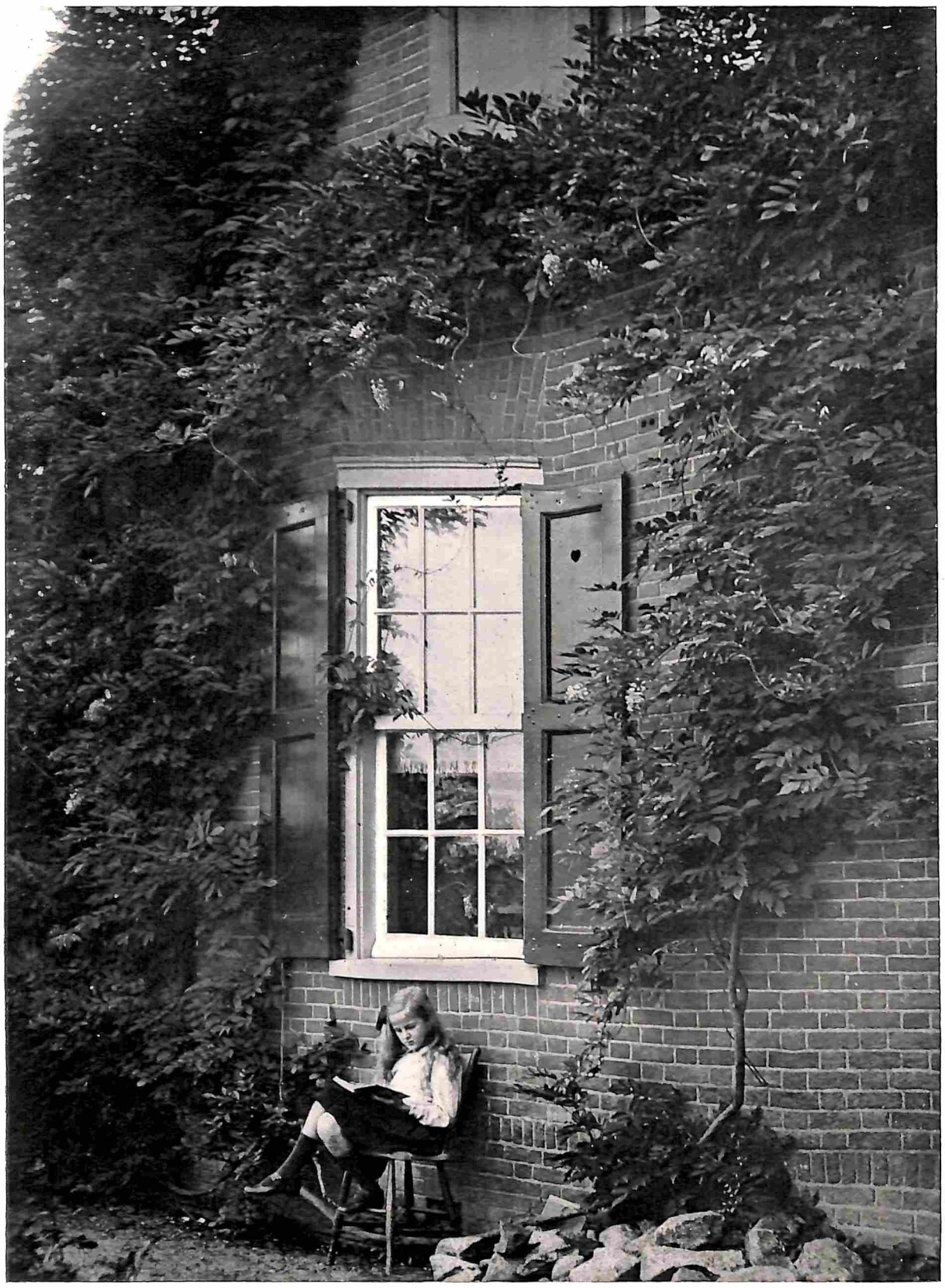

Foto W. P. van Lammeren

EEN RUSTIG UURTJE

In den Fotowedstrijd, door „Buiten" uitgeschreven, met den derden prijs bekroond

BUITEN
Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

EEN RUSTIG UURTJE. FOTO DOOR W. P. VAN LAMREN, IN DEN FOTOWEDSTRIJD DOOR „BUITEN" UITGESCHREVEN, MET DEN DERDEN PRIJS BEKROOND (ILL.) . . . . . BLZ 1
GALATEA EN HANS BRIL, DOOR JAN WALCH (1) . BLZ. 2
INDIË IN MIJN TIJD (GEILL. DOOR J. GABRIELSE), DOOR M. C. VAN ZEGGELEN . . . . . BLZ. 4—7
UIT JAREN DIE VOORBIJ GINGEN. EEN VREEMD GEZANTSCHAP TE AMSTERDAM (GEILL.), DOOR FR. DE WITT HUBERTS (1) . . . . . BLZ. 8
RIVA SUL GARDA (GEILL.), DOOR J. SCHUITEMAKER CZ. . . . . BLZ. 9—11
KERSTGEBRUIKEN IN PROVENCE, DOOR K. L. SCHAMP. . . . . BLZ 11
DE ZEERUITER, NAAR HET DEENSCH VAN ANKA MAUN (1) . . . . . BLZ. 12
DRIE PAARDEN. FOTO DOOR C. DUURENTIJD, IN DEN FOTOWEDSTRIJD, DOOR „BUITEN" UITGESCHREVEN, MET EEN PREMIE BEKROOND (ILL.) . BLZ. 12

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvrage of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers **Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam,** *met de toevoeging: „Voor de Redactie" of „Voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht, ook achter op de foto's*

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff -AMSTERDAM-

GALATEA EN HANS BRIL

1) DOOR JAN WALCH

EERSTE HOOFDSTUK

WIE HANS BRIL IS

HET weerbericht meldde: „In Midden-Europa heerscht een record-koude". De terminologie was wat sportief; maar het was het jaar van de Olympiade — de IXde —. En zooiets laat overal zijn invloed gelden. Bovendien· wat deed de terminologie ertoe? De bedoeling was duidelijk. En de inhoud was juist. Het was in tientallen zomers niet zoo koud in Midden-Europa geweest. En aangezien Midden-Europa vooral Zwitserland is — het land immers, waar Latijnen, Galliërs en Germanen elkaar ontmoeten —; en aangezien Zwitserland voornamelijk is aangelegd voor het vreemdelingenverkeer, werd er over die koude vreeselijk geklaagd. Want ze verjoeg de vreemdelingen, die er waren, en weerde af de vreemdelingen, die er niet waren, maar die er anders misschien gekomen zouden zijn. Zoo waren er dan heelemaal geen vreemdelingen. En wat is een land zonder vreemdelingen? Alle staathuishoudkundigen zijn het erover eens, dat een land zonder bewoners een fortuintje beteekent; en een land met weinig inwoners is een ideaal-land; maar een land zonder vreemdelingen, dat is er heel erg aan toe.

Vooral de hôteliers. Daar had je den heer Meyer; den eigenaar van 't bekende en beklante hôtel Meyerhof; herrliche Lage, fliessendes Wasser in allen Zimmern; Zentralheizung; Bäder. Het lag hoog en eenzaam; ten minste: het was ééns eenzaam geweest. Sedert de Bergbahn en de reclame van den heer Meyer — intensieve reclame, reclame in grooten stijl — was het er niet eenzaam meer, Gott sei Dank; al was de eenzaamheid, met 't comfort, de voornaamste attractie in 't prospectus; een mooi prospectus, een poëtisch prospectus; een journalist uit Berlijn, specialiteit in zulke dingen, was er dan ook met een week pension voor betaald. Hij had geschreven, dat hier, op de eenzame toppen, de ziel onweerstaanbaar tot haar Schepper werd aangetrokken. En dat het zoo heerlijk was, als men dan weer na zoo'n wandeling terugkwam, te genieten van de heerlijke keuken van Hôtel Meyerhof; en dat er in den Hochsäson een jazzband aanwezig was, welke voor die van 't Londensche Savoy-Hôtel niet behoefde onder te doen. Hij had de koeien op de Alpen verheerlijkt om haar „wonderbare" klokjes; en eraan toegevoegd, dat ze tevens op de meest hygiënische wijze gemolken werden. Hij had met een accent van onmiskenbare ontroering de stoere, vrijheidlievende bergbewoners bewonderd en hen zonen van Wilhelm Tell genoemd; maar op verzoek van den heer Meyer, met een volkomen natuurlijken en bevalligen overgang, daaraan toegevoegd, dat het hôtelpersoneel voortreffelijk gedresseerd was; de menschen mochten anders eens denken, dat het een min of meer gemoedelijk boerenboeltje was in zijn hôtel. Neen, het was een pracht-prospectus geworden; in drie talen; waarin de woorden „weidsche schoonheid" zeven maal, en „modern raffinement" ook precies zevenmaal voorkwamen; en vóórop een plaatje van een Alp, in lyrische lijning; en achterop de eetzaal met allemaal heeren in smoking met gardenia's en dames in allerelegantste japonnen; de heeren clean-shaven, en de maître d'hôtel, die toch ook zoowat een gentleman is, ook clean-shaven; maar de butler met bakkebaarden aan-, en den grootst mogelijken eerbied op zijn gezicht.

Doch als er een record-koude heerscht, helpt zelfs het beste prospectus niet, en de heer Meyer kon wel gaan wandelen. Het vreemde nu is, dat hij dat inderdaad dééd. 't Is waar, alleen maar uit verveling; die een mensch tot álles doet komen; en met een ietwat spottenden glimlach op 't gelaat; of hij zeggen wou „nu ja, ik doe wel mee, maar ik loop er niet in, ik ken die truc van „de natuur"; goed voor onnoozele vreemdelingen". — En het nog vreemdere dan die wandelingen is, dat de heer Meyer, die de natuur slechts als het noodzakelijk décor van een hôtel beschouwde, en voor wien het bovennatuurlijke eenvoudig bestond in het predikbeurtenbriefje, dat je vanzelfsprekend in je hall moest hangen, — dat die zelfde meneer Meyer de inleider moest zijn van een soort bovennatuurlijk natuurwezen, dat . . . . Maar laten we niet op ons verhaal vooruitloopen.

De heer Meyer was dan op een morgen uit zijn „Hof" gewandeld; plotseling beter in zijn humeur, want de barometer in de hal had op een kwaadaardig-wantrouwenden tik met een beminnelijk, zij 't nog ietwat schuchter, knikje naar den goeden kant geantwoord; een ja-knikje. En de weerberichten, die hij daarna telefonisch had opgevraagd, waren verrassend gunstig; er was een zoele zuidenwind in aantocht. De heer Meyer had plots waardeering voor de meteorologie en daar hij een Duitscher was, ontlook er dadelijk een latente fraze over het schoone der wetenschap uit zijn onderbewustzijn. Maar zakenman als hij ook was, paste hij wel op, zich de Voorzienigheid al te verheugd over haar offerte te toonen; doch wandelde met een niet dan afwachtend en overwegend gezicht het bergpad op.

Intusschen, de mooie aanbieding scheen wel zeer gemeend, want er was al dadelijk een begin van levering; in den vorm van een zoel briesje. Een op deze hoogte zelfs zéldzaam zoel zwevinkje. En daarbij viel op te merken de dadelijke zwelling van den stroom, den stroom, die hier nog maar een bergbeek was, maar de bestemming had, in lager landen een machtige rivier te worden, die „de wereld splitst in koninkrijken", het was niet een van de minste attracties van Meyerhof, dat dit klein-beginnen van zooiets groots in zijn onmiddellijke nabijheid waarneembaar was; de heer Meyer bedacht met zijn gewonen glimlach voor-eenzaam-gebruik zijn harden, cynischen glimlach: met wat 'n stupide groote oogen vele gasten dit stroompje plachten te bemijmeren. Och ja, hij was ook klein begonnen, zijn Kneipe in 't voorstadje van Berlijn was waarachtig, in verhouding tot Meyerhof, niet meer dan dat watersprankje daar. Maar was dat iets om zoo diepzinnig over te doen?

Intusschen, naarmate hij steeg, viel hem de zwelling van

het beekje steeds meer op Het was begrijpelijk: al die sneeuw- en ijsmassa's, die in de plotse zoelte smolten en als water wegstroomden. „Fliessendes Wasser . . . ." Ja, ja, maar de stuwing hier was nog heel wat sterker dan in zijn hôtelkamers. Jonge, jonge, — het was wel wat heel erg. Hij keek ernaar, op een uitstekend rotsblok staande, met een belangstelling, die niet meer enkel verheuging was. Het woord „lawine" kwam hem in de gedachten; waar hij het liever niet toeliet. — Maar het drong zich op, want niet enkel het woord, maar ook de daad maakte zich verneembaar. In de verte hoorde men het zwaar krakend en donderend geluid, dat alle Alpenbewoners, hetzij door ondervinding, hetzij door intuïtie, kennen . . . . De heer Meyer kende het ook, en kwam dan ook even onder den indruk, maar niet zoo heel erg, want, het gevaar constateerend, legde hij den nadruk op de verafheid ervan, en verre gevaren waren gevaren, die hem niet aangingen.

Intusschen, men kan zich misrekenen, zelfs den heer Meyer kon dat overkomen, want het geluid kwam plotseling met groote snelheid nader en daar rolde de tuimeling aan, wegsleurend en afbrekend wat in haar weg was.

De heer Meyer werd nu echt en volkomen bang. Hij zou het nadien nooit bekennen, maar de recht op hem aandonderende sneeuw- en ijsmassa, en de daaroverheen sneller nog voorttuimelende rotsblokken en meegesleepte boomstammen, en planken van een berghut, — heel dat verschuivende brok Alpen, die verplettering en overstelping was, sneeuw en rotsen en donderende kraking, joeg hem een doodelijken schrik en benauwing over zijn anders zoo fier hart. Hij sloot de oogen, en stamelde zelfs iets van „God", en dat was een angstkreet, en geen vloek. Ik geloof, dat dit wel voldoende de psychische situatie van den heer Meyer kenmerkt; — die, wat het phyzieke betreft, zich vastgreep aan de rots en de oogen sloot. En de krakende donder, het geluid van honderd locomotieven die gierend door een tunnel donderen, kwam nog nader. Kwam tot hem. Over hem. Hij voelde zich al vernietigen; kneep de oogen nog vaster dicht.

***

En na een poos deed hij ze weer open. En keek verdwaasd rond: „herboren . . . .". Inderdaad, en in een andere wereld. Want hij stond op een duizelig hoog plateautje, waaronder een diepte gaapte, en terwijl alles achter hem was gebleven, zooals het was, was vóór hem alles weggezakt en weggezonken.

Zijn eerste gedachte was: „Goddank". Dat sloot dus aan bij zijn angstigen, zij het voorbarig gebleken, doodskreet. Doch dit psychisch m ment duurde maar kort. Zijn tweede gedachte was: „het hôtel!" — Was het vernietigd? Het lag om den hoek, door een uitstekenden berg voor 't gezicht afgedekt; die hoek, die óok gespaard was. Welken weg had de lawine daar genomen?

Zijn hart, dat zich een oogenblik had opgeheven, kromp alweer. Hij was wéér vol onrust. En maakte zich gereed, zoo snel mogelijk een informatietocht te ondernemen. Maar zag meteen, dat dat zoo gemakkelijk niet gaan zou, want een stuk van den weg onder hem was weggeslagen. Hij ging dan maar vast zoo ver terug als hij kon, voorzichtig den weg voor zich beprikkend met zijn gepunten stok. Tot hij op dat rotskaapje was aangekomen, en . . . . nu zei hij niet „Goddank" meer, maar „Hurrah!" Want daar zag hij zijn hôtel liggen. Fleurig en blinkend van witheid in het triomfante zonlicht, dat de verwoeste wereld onaangedaan was blijven overstralen.

„La séance continue". En met rustige energie overwoog hij bedaard, hoe hij erbij zou komen.

Toen klonk plotseling een pieperig stemmetje:

„Herr Meyer".

Dat was vreemd, want er was geen sterveling te zien, het was nu werkelijk de onvolprezen eenzaamheid, waarvan het prospectus van Hôtel Meyerhof gewaagde. Hij keek rond. Niemand. Maar daar klonk wéér de stem, door een tikje ongeduld gekleurd nu:

„Herr Meyer".

Wacht! 't Geluid kwam van beneden; vlak vóór hem. Voorzichtig boog hij zich over den rand van de rots . . . .

***

Een klein mannetje zag hij. Die stond op een lager, ongeveer even ver als zijn rotspunt vooruitstekend vlak. Een vlak als een presenteerblaadje, vooruit geheven uit de wijkende rots, boven den diepen afgrond. Het gepresenteerde mannetje was klein, en ietwat potsierlijk uitgedost . . . . Ja, dat zouden wij, menschen uit de vlakte zeggen. Maar de heer Meyer, die veel Berlijnsche Alpentoeristen had gezien van zijn leven, begreep dadelijk, dat het een Duitsche professor was, wat trouwens ook wel overtuigend uit de krakende nuance van zijn stemgeluid was gebleken. Hij had een groen jasje aan en een groen broekje, en spillebeentjes, een leeren gordel; een lantaarntje, dat brandde in de ééne hand, een bergbijltje in de andere, en een groen puntmutsje op het hoofd. Hij had een lange, ouderwetsche, grijze baard en op zijn langen, eigenwijzen neus een grooten bril. Die bril, met dik hoornen montuur, was hetgeen den heer Meyer aan hem het meest trof, ja fascineerde. Waardoor dat kwam, wist hij niet, men ziet tegenwoordig toch meer van zulke brillen. Het kwam misschien, doordat van den schrik voor de lawine nog een gistend restje in zijn hoofd rondspookte. In elk geval zoodra hij het kregele ventje in de gaten had gekregen, nam hij zijn hoed af, beleefd, maar — naar zijn wel-bestudeerde gewoonte— niet *te* diep, en antwoordde rustig:

„Herr Bril".

Heer Bril — de naam scheen hem niet te bevreemden — keek hem niet zonder eenige belangstelling, maar met meer eigenwijsheid aan. Toen zeide hij, op den toon van een schoolmeester, die een goed antwoord van een leerling heeft gekregen, maar, als schoolmeester, slechts kregele goedkeuring daarover te kennen wenscht te geven:

„Juist".

Hij knipperde even met de oogen boven zijn langen neus, en vervolgde:

„Het heeft lang geduurd".

„Wat bedoelt u?"

„Wel, — voor ik uit dat hol verlost werd".

De heer Meyer begreep het niet. Dus herhaalde hij:

„Wat bedoelt u?"

„Wel, — dat ik jaren, ... eeuwen . . . . Hm. "En zijn vreemde mededeeling plots afbrekend, begon hij weer pedant te ondervragen:

„Welk jaar is dit?"

De stakker, dacht de heer Meyer; hij is door deze geweldige lawine geheel verdwaasd. Daarom zei hij met vriendelijke toegevendheid:

„Negentienhonderdachtentwintig, Herr Bril".

„Hm". Het was nu blijkbaar de beurt van den heer Bril om er niets van te begrijpen. — Dus verdubbelde hij zijn eigenwijsheid, terwijl hij op den toon van een ongeduldig examinator erbij voegde:

„En . . . . welke tijdrekening?"

„Christelijke tijdrekening, Herr Bril", antwoordde de heer Meijer, die, hoe weinig zin voor humor hem ook eigen was, toch iets grappigs in deze eigenaardige verdwazing begon te vinden.

„Christelijke? . . . . Juist", antwoordde de heer Bril, met zoo veel diepzinnigheid, dat hij er blijkbaar niets van begreep. „Juist", — dat scheen de vaste term, waarmee hij al wat hij niet wist, inrekende . . . . „Christelijke? — Nu, dan heb ik hier zoo wat veertienhonderd jaar gezeten".

„Dat is een heele tijd", antwoordde de heer Meyer zachtaardig.

„Och", verbeterde Bril, „het is . . . . hm, ja, — het is tamelijk lang. Vooral als men geen boeken bij zich heeft. Als men studeert, valt de tijd zoo lang niet. Ik verlang hard om weer aan de studie te gaan. Er is nog zooveel te onderzoeken. En vooral, nu ik veertien honderd jaar ten achter ben geraakt".

„Ja ja", stemde de heer Meyer toe. — Men moet altijd met de gekken meepraten. „Dat is een heele tijd. U was zeker op een bergtoer".

„Zoo zou ik het niet noemen. Ik was gevlucht. Voor de barbaren. De Hunnen. U begrijpt: een man als ik heeft behoefte aan een rustige omgeving. Als men altijd studeert . . . . U is natuurlijk een mensch?"

„Ja ja," zei de heer Meyer, „dat ben ik . . . . uh . . ."

„Natuurlijk. Dat zag ik direct, al is u zonderling gekleed".

„Och, — ik geloof, dat ik bij de mode niet al te veel ten achteren ben . . . . Maar, als u 't met veertienhonderd jaar geleden vergelijkt, ..."

„Dat is het, natuurlijk, *juist*!" antwoordde de heer Bril. „Och ja, — als je onsterfelijk bent, zooals ik, zie je heel wat passeeren. Maar gewoonlijk niet met zulke schokken — Hm . . .."

(Wordt vervolgd)

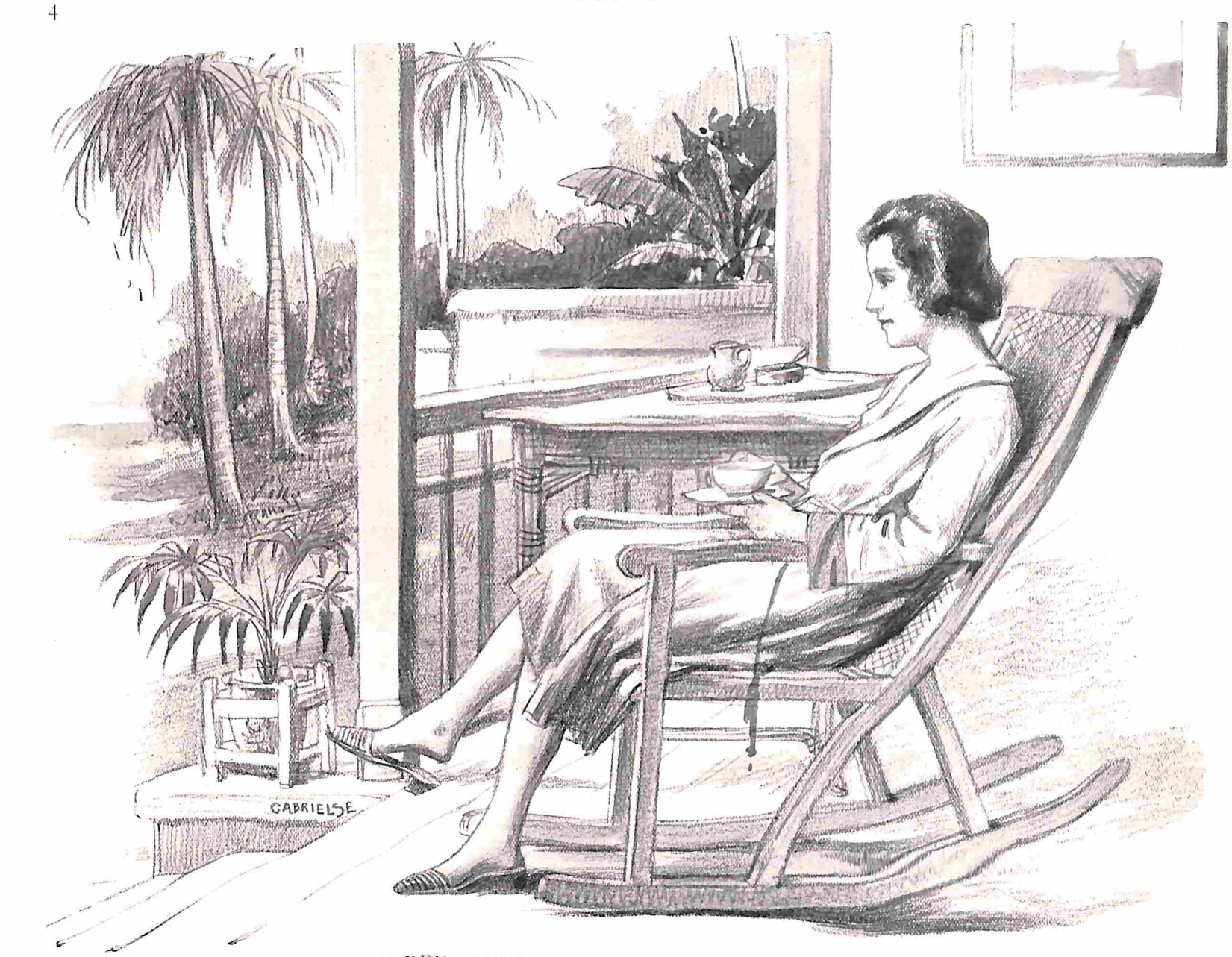

...EN GIJZELF ZIT IN DEN ALTIJD AANWEZIGEN SCHOMMELSTOEL IN DE VOORGALERIJ VAN UW PAVILJOEN.....

INDIË IN MIJN TIJD

INDIË in mijn tijd, dat wil zeggen — tusschen 1890 en 1916 — zou ik in den overgang kunnen schetsen tusschen reiswagen en automobiel, tusschen de petroleumlamp en het electrische licht, tusschen oude Indische loyaliteit en overgeplante Hollandsche zuinigheid, tusschen rijsttafel en afternoon tea's, ja tusschen nog vele andere verschijnselen, die zich ook in Europa en elders bij de wisseling der eeuw voordeden, maar die nu in mijn herinnering in Indië, vooral op Java, in een bijzonder licht verschijnen. ✉ Bij mijn aankomst dan in de tropen, een plechtig binnenglijden van de boot in de prachtige baai bij Padang, dicht bij den hoogen Apenberg, heerschten, in gemoedelijke eendracht, de reiswagen, de petroleumlamp, de oude bekende gastvrijheid en loyaliteit. Tot deze laatste qualiteit behoorde, en niet altijd in het belang van de heeren der schepping, het ronde karafje in 't midden van de zoogenaamde kletstafel vóór de societeit, of op een hôteltafel, waaruit gratis de pure Schiedammer geschonken werd en telkens weer bijgevuld door den eerbiedig gaande ,,djongos'' [1], die den theedoek waarmede de respectievelijke glaasjes werden schoongemaakt, vertrouwelijk tusschen zijn kin en schouder droeg. De theedoek wordt meen ik nog altijd op deze weinig hygiënische manier geëxploiteerd, maar het karafje is verdwenen — ,,gelukkig maar'' zullen de tegenstanders van drankmisbruik zeggen — en ik zeg het hen na, maar moet er bijvoegen, dat er niets anders en beters voor in de plaats kwam, zooals de auto voor den reiswagen en het electrische licht voor de petroleumlamp. Neen, het van Indische gastvrijheid getuigende karafje in alle hôtels en societeiten is van de baan en de tafels zijn leeg. Ik weet niet of de groote ronde ,,kletstafels'' nog bestaan, maar ik vermoed, dat, als zij bestaan, er niet alleen om de afwezigheid van het karafje maar door de zeer veranderde toestanden, weinig gebruik van gemaakt wordt. Ik geloof namelijk, dat er niet meer zoo gemoedelijk ,,gekletst'' wordt als vroeger. Een ijzeren ring beneden rondom aangebracht, noodigde de voeten tot rusten uit. Groote gemakkelijke schommelstoelen gaven de lichamen gelegenheid zich heerlijk uit te strekken na de hitte des daags. De kletstafel voor de een of andere societeit is meer dan waarschijnlijk de eerste ankerplaats geweest van menigen ,,totok'' (nieuweling) in Indië en hoe banaal deze rusthaven ook moge geweest zijn, de eerste tropische nacht met zijn zilveren maanschijn, zijn decoratieve in den avond nog hooger schijnende palmboomen en reusachtige Waringins, zijn blinkende rijstvelden waarover millioenen blauw lichtende vuurvliegjes zweven, die eerste tropische nacht drukt zijn stempel op het meest nuchtere gemoed. Die is van zulk een verheven schoonheid en rust, voert u in het meest fantastische sprookjesland, dat ge u denken kunt, zoodat ge de leelijkheid en banaliteit vergeet van de zooeven beschreven omgeving voor de societeit. Hij, die Indië het eerst ziet in een mysterieusen maannacht, is een gelukskind, dat nooit vergeten mag, hoe het rijke Insulinde hem, den vreemdeling ontving, zich ontplooiend in haar machtigste schoonheid. En bij de wisseling der eeuw is deze grootsche schoonheid gelukkig standvastig gebleven — als ik dus over Indië in mijn tijd schrijf — zal het (hoewel vluchtig) zijn over dat wat wij vreemdelingen er brachten voor goeds en slechts, en laat ik dat Groote Indië bui-

1) ,,jongens'' of jongen.— het Indische ,,garçon!''

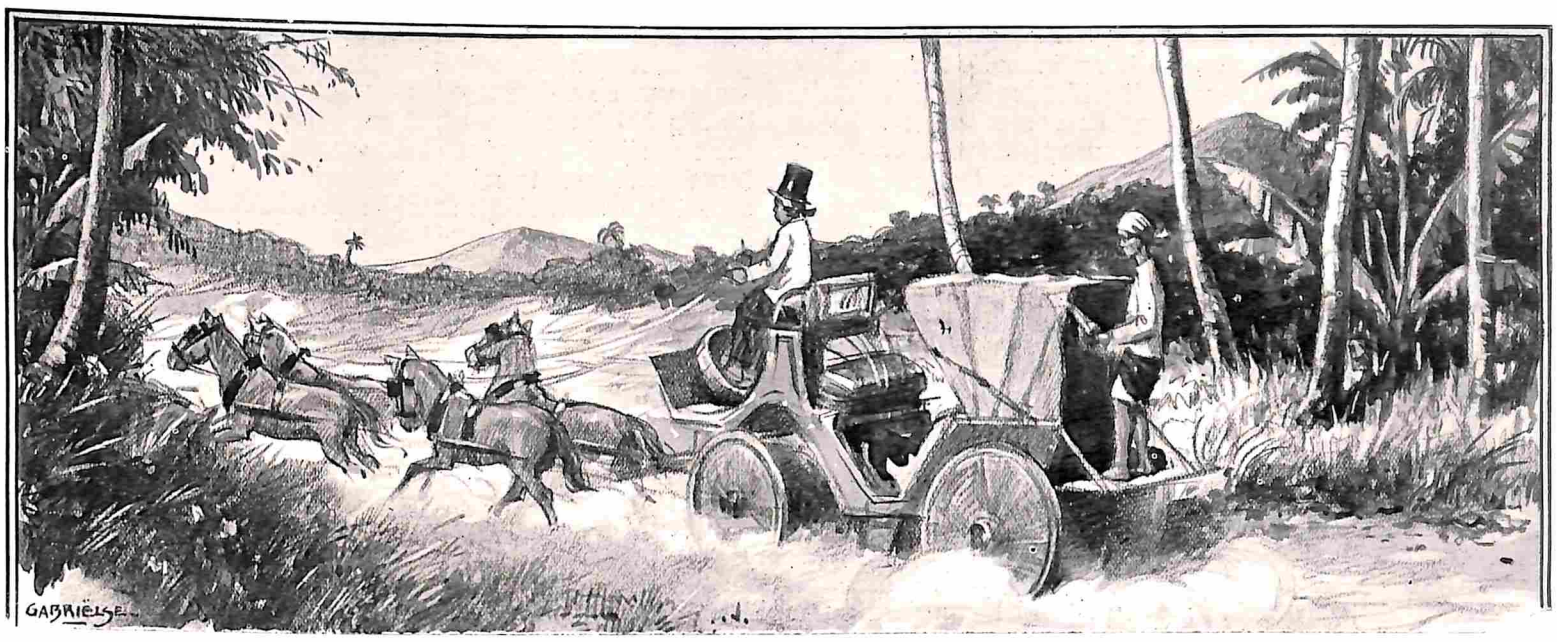

. . . STOND DE GROOTE WAGEN VOOR HET ERF. HET WAS EEN MERKWAARDIG LEELIJK VOERTUIG MET ZWARTE LEEREN KAP. ACHTERAAN WAS EEN BANKJE WAAROP HET „LOOPERTJE" STOND, EEN KLEINE INLANDER, DIE NIETS DEED DAN SCHREEUWEN EN KRI-KRI ROEPEN TEGEN DE VIER ONGELUKKIGE PAARDJES . . .

ten beschouwing, de kern waaraan wij goddank weinig veranderen kunnen, in zich bergend den schat der oude hindoebechaving en uiterlijk vertoonend een grootsche natuur, die in waarheid „onbeschrijfelijk" is. ☒ Java vertoont wel het meest die veranderingen, want het contact met het Westen is er het sterkst. Welk een verschil bijvoorbeeld de aankomst te Tandjong Priok, de haven van Batavia van toen en nu! Toen, achter de hangars een klein, vuil station waar het propvol was van pas aangekomen passagiers, inlanders uit den geheelen archipel, soldaten met hun vrouwen en kinderen, Chineesche handelaren en contractkoelies; dat alles nam de kleine, puffende trein mede en de pas aan wal gezette European werd door dit voertuig langs een kale moerasstreek gebracht waar alleen de hier en daar verrijzende klapperboomen eenig relief aan gaven. Nu geven vier groote havens de schepen uit de verschillende streken gelegenheid binnen te loopen, er is geen onaangenaam gedrang meer van een onwelriekende menigte, er zijn ruime stations en tot Batavia toe is de moerasstreek grootendeels herschapen in wat men zou kunnen noemen een buitenwijk voor den handel. In de hôtels van Weltevreden heerschte „toen" reeds een zekere luxe, maar het systeem aan kleine tafels te eten bestond nog niet. Aan de lange „table d'hôte" zaten de gasten bijeen, de dames in sarong en kabaja, de heeren in luchtige jasjes. Ieder was „voorgesteld". Jongere nieuwelingen zouden zich niet vermeten hebben aan tafel plaats te nemen, zonder het gebruikelijk „Mak me es . . .?" waarop Bas Veth in zijn stekelig en eenzijdig maar desniettemin natuurgetrouw boek „Het leven in Ned. Indië", zulk een geestige parodie heeft gegeven. Als dit officieele moment voorbij was, werd de nieuweling opeens in het Indische leven binnengeleid. Men wees hem hoe hij rijsttafel moest eten en raadde hem aan zich spoedig van een „eigen" jongen te voorzien, want deze was het eenige middel om goed bediend te worden. Die „eigen" bedienden vochten in de keukens om de schotels en verschenen met den buit achter hun „toewan" of „njonja" met een gezicht, alsof er niets gebeurd was. Onnoodig te zeggen, dat de goed betaalde bedienden, behoorende bij eveneens goed betaalde Europeanen met het beste gingen strijken en de nieuwelingen zich meest „jongensloos" en dikwijls ook platzak, met het schamele deel van de hôtelkeuken moesten tevreden stellen. Was de nieuweling (of laat ik hem bij den gebruikelijken naam „Totok" noemen) getrouwd, dan werd zijn jonge vrouw onmiddellijk na de rijsttafel door de andere dames ingewijd in de luchtige sarong en kabajadracht. De ongelukkige had natuurlijk de vermetelheid gehad in een elegant morgenjaponnetje, kersversch uit Holland meegebracht, aan tafel te verschijnen en dan was zij onmiddellijk opgeschreven om onder het verhoor der oudere dames te komen. Handhaafde zij haar japonnetje, dan kon het heel lang duren, eer zij in genade werd aangenomen. Kleedingstukken speelden in mijn tijd een groote rol in Indië. Een der gevaarlijkste voorwerpen waren dameshoeden. Het is mij nooit duidelijk geweest waarom de heeren in dien tijd met hoeden mochten loopen en dames niet. Een dame met een hoed werd aanstellerig gevonden. Ik herinner mij hoe een vriendin mijn zaak bij de echtgenoote van een hooggeplaatst heer bepleitte door de mededeeling, dat ik zonder hoed hoofdpijn had. Toen ik haar na het bezoek vroeg, waarom zij mij die kwaal aanwreef, die ik gelukkig alleen bij naam kende, antwoordde ze, dat zij anders niet geweten had hoe mijn vreemd aanwendsel te verklaren om een hoed te dragen. Ik zou het voor goed bij de familie bedorven hebben, als het bekend werd, dat ik zoo maar, voor

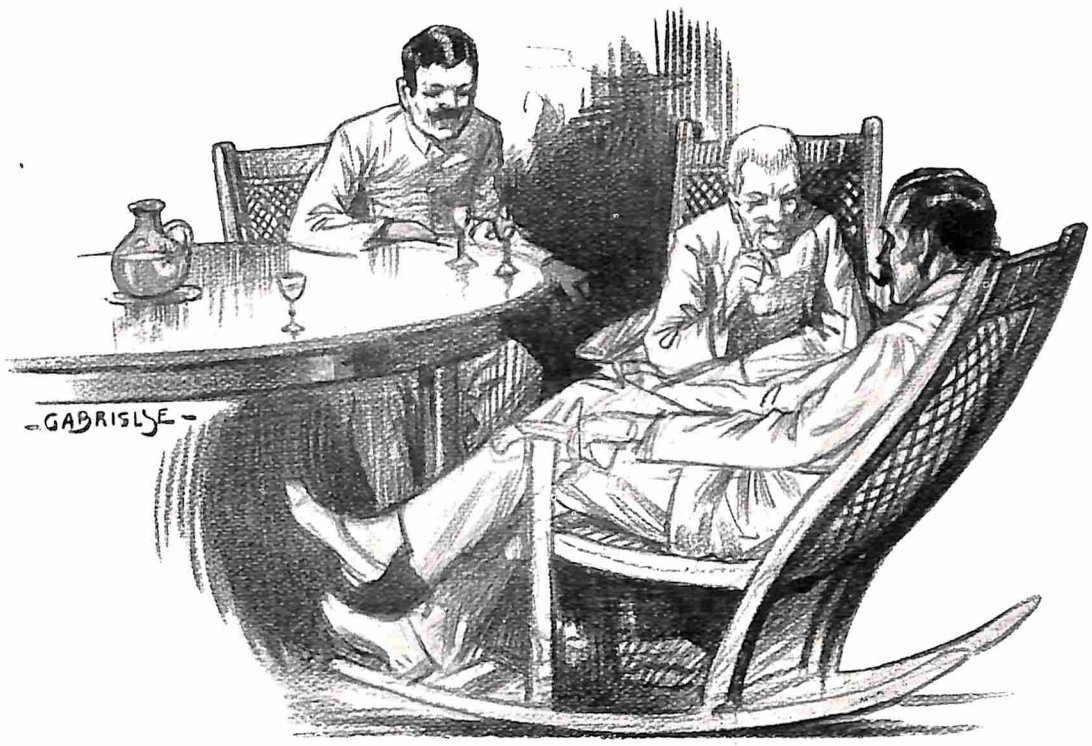

DE KLETSTAFEL

mijn eigen genoegen een hoed droeg! Als dit door de moderne jonge vrouwen gelezen wordt, die nu in Indië zoo gelukkig zijn te dragen en te doen wat zij willen, zullen zij hartelijk lachen. De nieuwelinge van toen deed zeer zeker ook het best te lachen om die futiliteiten, want er waren ontelbare zaken, die de oudgasten in het harnas joegen tegen de totoks. Er was een zekere bemoeizucht, die menig pas aangekomene het leven zuur maakte, maar nu, na zooveel jaren zie ik in, dat die bemoeizucht behoorde tot ,,les fautes des qualités" van de Indisch gasten. De goede kant ervan was de groote loyale Indische gastvrijheid. Die was inderdaad even groot in de hoofdplaatsen waar men best in hôtels onder dak kon als op de kleine binnenpostjes waar men dit niet kon, omdat de hôtels te klein en te vuil of er in 't geheel niet waren. ,,Kom maar bij ons, het logeerpaviljoen is klaar" en dan trekt men, alleen, of met z'n beiden, soms als het paviljoen meerdere kamers bezit, met de kinderen, in dat gastvrij paviljoen, waar de huisbediende u 's morgens den heerlijk warmen van melk schuimenden kop koffie komt brengen. Ik kan niet nalaten even een loftoon te doen weerklinken over het Indische gebruik den dag te beginnen met een kop koffie. Als ik nu de geur van koffie ruik, rijst soms nog plotseling zoo'n fijne Indische morgen voor mijn geest. Op het groote erf voor het huis is het doodstil, dauw hangt over het grasveld, mysterieus gaan de hooge slanke klapperboomen op in den grijzen morgennevel, bergen steken zachtblauwe toppen op tegen de nog zachter grijsblauwe lucht. Dan drupt er goud uit de lucht — de eerste zonnestralen. Zij vloeien als goud over den landweg, waar de boomen lange slagschaduwen gaan werpen en vrouwtjes uit den kampong met manden op het hoofd marktwaarts gaan. Er begint overal beweging te komen, de bladeren van de groote tamarinden ruischen, vee wordt naar buiten gedreven door kleine bronsnaakte jongens en geluidjes vervullen de lucht, geluidjes van kwetterende vogels, van den plotseling rondom klinkenden klopslag van den weefstok der vrouwen in de kampong, van de bellen der koeien, die ginds in het grijsgouden zonlicht dwalen. De paarden in den stal achter het huis worden geroskamd. Men hoort het regelmatig tikken van de roskam tegen den muur, en het soms ongeduldig stampen der paarden. Dan ook komt de Javaansche tuinman om de paden van het erf netjes te harken, en gij zelf zit in den altijd aanwezigen schommelstoel in de voorgalerij van uw paviljoen, meestal met de voeten steunend op een der spijlen van het hekwerk dat het galerijtje afsluit. Ge drinkt uw geurige koffie, die zoo warm is, dat ge er heel lang over doen kunt en ge ademt de frissche, heerlijke, petillante lucht in van den vroegen morgen, die, ge weet het, tegen acht uur reeds plaats maakt voor de vochtige broeiende hitte en het felle licht van den dag. O, dat heerlijk vrije logeeren in een Indisch huis! Ge ontbijt wanneer ge wilt. Noch de heer des huizes, die wellicht reeds om zeven uur in zijn ,,wagen" (men spreekt of sprak nooit van een ,,rijtuig") naar zijn kantoor ging, noch de huisvrouw, die in de bijgebouwen met kokkie de werkzaamheden voor den dag regelt, trekken zich iets van u aan. Zij stellen alleen hun huis beschikbaar en alles van dat huis is het uwe. Wilt ge straks ,,den wagen" hebben of liever de bendy met de vurige kleine Sandelwood ervoor om uw boodschappen te doen of visites af te leggen? Alles is tot uw dienst — om 1 uur is de rijsttafel, en vanavond om half negen de avondmaaltijd. Als ge 's middags na den vermoeienden morgen een uurtje in uw groote door jaloezieën gesloten kamer gerust hebt, staat de thee voor u klaar in 't voorgalerijtje waar ge alweer in den schommelstoel, gekleed in luchtige pijama of kimono, van geniet, waarschijnlijk met de juist aangekomen brieven uit Holland bij u, die door den huisjongen naast het theeblad zijn gelegd. Maar de avond voert u meest in den huiselijken kring van uw gastheer. Als om 6 uur de onverbiddelijke Indische duisternis valt, een lafenis voor de oogen, die te veel licht ontvangen overdag, worden de lichten ontstoken in het groote huis. Een voor een geven de vele petroleumlampen hun rosse vlammetjes. Zij zijn het levend resultaat van den stillen morgenarbeid, want er zijn in een groot huis zeker wel een vijf en twintig branders schoon te maken, en eenzelfde aantal reservoirs te vullen, en eenzelfde aantal lampenglazen schoon te maken. Daarmede is de tweede huisjongen Sidin een groot deel van den morgen (naar het idée van een ietwat voortvarende huisvrouw misschien een te groot deel!) bezig. Maar Sidin haast zich niet. Hij doet alles met de grootste kalmte, gezeten op zijn matje voor zijn eigen kamer in de bijgebouwen, want, als van avond de lampen stoomen, is het heele huis in rep en roer en moet hij op een tijd van ,,doedoek sadja" (d.w.z. ,,stilletjes zitten"-uitrusten) weer gaan schoonmaken. Bovendien is kalmte het eerste gebod van den Javaan. Haastig werk is zelden goed en hij heeft gelijk. — Als er daarom in den loop van den morgen voor een of andere urgente boodschap om Sidin geroepen wordt, zal zijn antwoord rustig luiden ,,Sidin maakt de lampen schoon!" en hij weet 't, dan is hij veilig in z'n hoekje, waar niemand den geur van het strootje ruikt, dat hij rookt en waarvan de lichte opiuminhoud hem zoetjes bedwelmt. Diezelfde Sidin is eenige jaren later plotseling ontheven van zijn aangename taak — het ,,sletriek" electrisch licht is gekomen. Er is niets te doen, dan des avonds op drie of vier knopjes te drukken en ziet! het geheele huis is van achter tot voor verlicht! De geheele bediendenstoet, bestaande uit de dikke kokkie, haar z.g. ,,knechie" een klein Javaansch meisje, Minah de ,,binnenmeid" van Mevrouw, Sarina de baboe tevens de waschmeid, kleine Dairie het anak mas[1]) van Minah tevens kameniertje der oudste dochter d s huizes, *de eerste huisjongen*, de tweede huisjongen, de koetsier, 't palfreniertje, de tuinman, diens helper . . . . dat alles heeft zijn verwondering geuit door een gezamentlijk ,,Wa . .ah!" toen de knopjes voor het eerst hun werking deden. ,,Terlalce!" (Dat is te erg!) zal dikke kokkie er bij geprutteld hebben. Het lijkt tooverij en daar moet ze niets van hebben. Meneer en Mevrouw moeten maar gauw een feestmaaltijd aan alle bedienden geven om de booze geesten te weren, die waarschijnlijk achter die knopjes zitten en als zij haar pasar (markt) geld krijgt, vraagt ze er een kwartje bij om de ingredienten voor gele rijst te koopen. Als Meneer en Mevrouw verstandig zijn, geven zij kokkie een heelen gulden en dan is er 's avonds onder de galerij voor kokkies kamer een keurig maal aangericht. Alle mannelijke bedienden zitten met gekruiste beenen op een mat om de vele rijstschotels en sauskommetjes waarin roode en gele soepjes blinken, een priester spreekt er den zegen over uit, waarbij Meneer en Mevrouw en de vrouwelijke bedienden, die niet mede aanzitten, tegenwoordig zijn. ✕ Zoo was het in den goeden tijd tusschen 1890 en 1913. ✕ In de nieuwerwetsche huishoudens bekommert men zich niet zooveel meer om de gevoelens van kokkie of huisjongen en deze van hun kant, uiten geen verwonderde ,,wa . . ah's!" meer, want zij zijn lid van een vakvereeniging of zelfs wel van een geheimen communistischen bond. De oorlog en zijn gevolgen hebben de eenvoudige menschen veranderd. ✕ Die goede tijd had ook nog den reiswagen! — Heel vroeg des morgens, als het nauwelijks licht, was, stond de groote wagen voor het erf. Het was een merkwaardig leelijk voertuig met zwarte leeren kap. Achteraan was een bankje waarop het ,,loopertje" stond. Dit lijkt een contradictio in terminis, maar het was waar, het ,,loopertje", een kleine inlander met uitgewaaiden slordigen hoofddoek, stond achter op den wagen en deed niets dan schreeuwen en kri-kri roepen tegen de vier ongelukkige paardjes, die in een erbarmelijk tuig den wagen ,,à la daumont" moesten voorttrekken. Soms bij hooge hellingen kwam hij van zijn troon en liep hij armzwaaiend naast de beesten om ze aan te drijven, terwijl de koetsier

DE EIGEN ,,JONGENS"

1) letterlijk gouden kind — figuurlijk pleegkind

zijn zweep niet spaarde. Die koetsier was het merkwaardigst van alles. Zoo armelijk en ellendig wagen, paardjes en looper er uitzagen, zoo fraai was de koetsier. Hij droeg meest een wit en rood gestreepte jas als een livreiknecht in een deftige villa en op zijn hoofd, bedekt met den traditioneelen Javaanschen hoofddoek, die met twee punten achter de ooren uitstak, stond een hooge zwarte z.g. kachelpijp. Aldus was de koetsier van der reiswagen op zijn hoogen bok. Met dit vreemdsoortig stel toog men het binnenland in. Langzaam, met de noodige Sidinkalmte, als de weg glad was, in een geweldige vaart, als er hellingen genomen moesten worden. De reiziger had dan eenigszins de sensatie, dat hij op de vlucht was — de gillende looper naast hem, de hobbelende wagen onder hem, de gekke koetsier voor hem! Bij een zoogenaamde „post" werd halt gehouden. De „post" was een breede poort, waar meestal gaarkeukentjes verlokten tot uitstappen en de paarden verwisseld werden. Het oponthoud bij zoo'n post duurde soms wel uren, want eer dat de nieuwe paarden uit de kampong waren gehaald, eer koetsier en loopertje hun dejeuner achter de kiezen hadden bij de gezellige gaarkeukentjes, verstreek de tijd. De reiziger had zelf alle gelegenheid den inhoud van het mandje, hem door zijn lieve gastvrouw medegegeven, te verschalken en een romannetje uit te lezen. Dan ging de tocht weer verder — maar eer men des avonds aangekomen was op de plaats van bestemming, was de wagen zeker wel tweemaal gerepareerd en hadden de paardjes het oude leeren tuig langzamerhand verwisseld voor een uit vele knoopjes samengesteld touwenleidsel. ✉ En was dit nu de goede oude tijd, vraagt men. Was dit nu prettig? Ja, die ongelukkige reiswagens hadden iets romantisch — het was ook of het Indische landschap anders was en of de geheele Indische mentaliteit zich daar beter bij aanpaste —. Maar toch waren alle dierenvrienden dankbaar, toen de auto kwam en vele verwonderde „wa..ah's" aan de eenvoudige kampongbewoners ontlokte. Geen beest heeft het slechter dan de afgejakkerde dieren voor de reiswagens. Ik schaam mij niet te zeggen, dat ik dikwijls de dwaasheid beging bij steile hellingen uit te stappen en naast den wagen te loopen, hoewel ik achteraf niet geloof, dat de dieren iets gemerkt zullen hebben van den minderen last, dien zij te torsen hadden. ✉ Met de komst van de auto verdween ook de grandiose en groteske koetsier en de schreeuwende looper, die „zat". — De Javanen zijn nu „soffeur" en voeren de reizigers in keurige „karretjes" over den bekenden prachtigen Daendelsweg, die door heel Java loopt en de reizen met een auto zijn een genot in Indië, dit is onomstooteliik waar. Ik kan het ieder aanbevelen .... maar toch — toch, die goede reiswagentijd blijft voor mij zoo met dat oude Indië verbonden en doet bij mij tegelijkertijd de herinnering herleven aan de Indische gastvrijheid en hartelijkheid, want hoe werdt ge niet ontvangen in het ruime lage huis van den controleur of officier in het binnenland, als ge daar doodmoe en verreisd en bestoft afstapte voor zijn galerij? — Koele dronken, soms champagne, stonden klaar, uw kamer was in orde, vriendenhanden drukten de uwe, of wat nog beteekenisvoller was, de handen van totaal vreemden drukten u de hand. Soms kende men zijn nieuwen gastheer in 't geheel niet. ✉ Nu is dit alles voorbij. De auto brengt u in een hôtel, waar ge niet al te erg vermoeid arriveert, comfort is er overal — misschien zelfs champagne, als ge dat wilt — maar verder is er de grootste onverschilligheid en den volgenden dag wacht u des middags geen rijsttafel meer maar een keurig fransch menu aan een apart tafeltje. ✉ Ik behoor niet tot degenen, die alles terug wenschen uit den vroegeren tijd. Zelfs niet tot hen, die meenen, dat wij den inlander bedorven hebben door alle moderniteiten, als spaarkassen, scholen en hooge scholen. Ik ben integendeel overtuigd, dat het onze plicht is, onze beschaving te brengen (al staat die beschaving soms verre beneden die van het oud Javaansche volk!) dat wij den Javaan, Madoerees, Maleier en Boeginees moeten voeren tot hun vrijheid en zelfstandigheid en dat zoo alleen een koloniseerend volk recht van bestaan heeft. Zij, die dit doel niet als einddoel beschouwen, ergeren zich over de slechte toestanden, die noodzakelijk gedurende zoo'n proces ontstaan en zien alleen deze. Zij ergeren zich over de minder onderdanige houding, vooral onder de bedienden waarmede zij het meest in aanraking komen en zij beweren, dat al het onderwijs naar den ondergang van een volk voert, dat voorheen tevreden was. Dit is kortzichtig, maar het is begrijpelijk. Het oude gelukkige Indië met de tevreden bevolking begint te verdwijnen, maar ook de Europeesche maatschappij is anders. Die is misschien gelukkiger en heeft onderling meer vrijheid. De afstand met Europa is niet zoo groot meer, want de middelen om het te bereiken zijn veelvuldiger. Er is niet meer een algeheel gebrek aan de kunst van Europa — want er zijn kunstkringen gekomen, die eerst in mijn laatsten tijd (1912—1916) begonnen te bloeien. Ouders behoeven wat de studie betreft hun kinderen niet meer alleen naar Holland te zenden — en ten slotte is de band tusschen het intellectueele Indië en Holland sterker geworden door de verschillende inrichtingen voor Hollandsch-Inlandsch onder-

... SIDIN MAAKT DE LAMPEN SCHOON ...

..EEN DER GEVAARLIJKSTE VOORWERPEN WAREN DAMESHOEDEN..

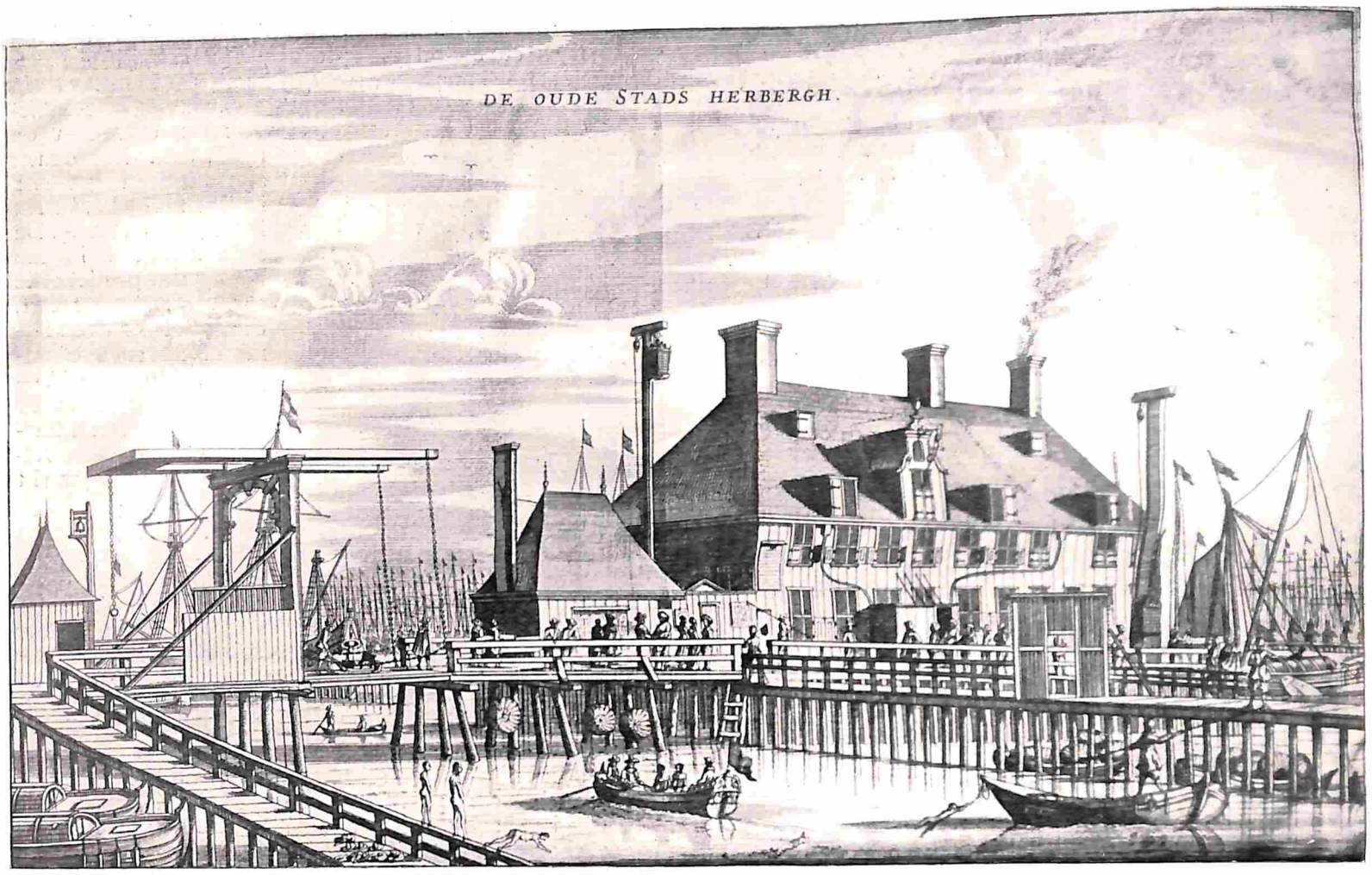

Foto C. Steenbergh

EEN VREEMD GEZANTSCHAP TE AMSTERDAM. DE OUDE STADSHERBERG AAN HET IJ

wijs, waarvan de prachtige Kartinischolen een voorbeeld zijn. Een vrouw bijvoorbeeld, die vroeger in Indië een geestdoodend bestaan meende te hebben, omdat er geen kunst en geen maatschappelijk werk was, behoeft nu niet meer met leege handen te zitten. De Indische maatschappij roept overal om haar hulp. Ja, de jonge Europeesche bevolking heeft voorrechten, die de oude niet had, maar met veel slechts is er ook veel moois heengegaan — het is alsof de auto niet alleen de reiswagens, de petroleumlampen, de jeneverkarafjes (die uit den booze waren) heeft omvergereden, maar ook de oude gezelligheid, en de bekende Indische gastvrijheid heeft vernietigd — want men heeft elkaar niet meer zoo noodig als toen (in mijn tijd), toen ik in Indië kwam en voor het eerst Java's bergen en de reusachtige Waringinboomen met hun duizend luchtwortels zag.

M. C. VAN ZEGGELEN

Uit jaren die voorbijgingen

EEN VREEMD GEZANTSCHAP TE AMSTERDAM

HET was Vrijdag den 11en Maart 1688 ongewoon druk aan den IJ-kant. Talrijke wandelaars drentelden heen en weer, de oogen gericht naar het breede water, dat hun stad aan de noordzijde begrenst, n.l.

Het zeilrijk IJ, nooit zeilens moe,

en dat, al was het dien dag geen Admiraalzeilen, dank zij den levendigen handel, met zijn woud van masten prijkte. ✉ Vooral bij de Oude Stadsherberg, een houten gebouw, op palen in het water staande, hetwelk diende om de schippers, die na het sluiten van den boom voor Amsterdam kwamen een onderdak te bezorgen, was er ,,geen doorkomen aan", zooals de uitdrukking luidt. De lange houten brug, die van het Droogbak, bij het begin van de Nieuwe Houttuinen, er heen leidde, was echter voor het publiek niet toegankelijk en door de substituut-schouten afgesloten. Daarvóór stonden vijf karossen van de Heeren van de Magistraat, benevens een dertigtal paarden, thans nog zonder ruiter, die door de kijkgrage menigte nieuwsgierig werden aangegaapt. ✉ Plotseling klonken er luide trompettonen over de watervlakte en thans zagen de Amsterdammers hoe het fraaie Stadsjacht het kloeke op stroom liggende vaartuig met schipper Reyne aan boord verliet en, gevolgd door eenige roeibooten, koers zette naar den IJ-kant. Trotsch wapperden de Stadskleuren met de drie St. Andries-kruizen in den voorjaarswind en vroolijk klonk het trompetgeschal van de voorplecht van het vaartuig, dat gewoonlijk naast het jacht van de Admiraliteit, opgeborgen lag onder een van de oostelijke bogen der Amstelbrug. ✉ Hoe meer de kleine flottille de Oude Stadsherberg naderde, hoe sterker het gedrang werd, zoodat stadsboden en schoutendienaars moeite hadden om de menigte terug te houden. Er was dan ook wel reden voor die nieuwsgierigheid; een exotisch gezelschap, uit het verre Rusland gekomen, zou de stad bezoeken. ✉ De Czaar van het groote Moscovitische Rijk had n.l. in het najaar van 1687 gezanten afgezonden naar Frankrijk, Engeland en Spanje, om zijn alliantie met den Keizer bekend te maken en tevens te trachten een geldleening te sluiten. De ambassadeurs waren overal vriendelijk ontvangen en luisterrijk onthaald, doch wat het verkrijgen van geld betreft, wilden de onderhandelingen niet erg vlotten. ✉ Thans was ook Nederland aan de beurt en het hooge gezelschap was nu per schip uit Spanje gekomen, waar het geruimen tijd had doorgebracht. ✉ Eerst werd den Haag echter bezocht, zooals blijkt uit eene Resolutie van Hoog Mogenden van den 9en Maart, vermeldende hoeveel de bedienden van de Ambassadeurs van de ,,Zaarse Majesteyten van Muscoviën" in een herberg aldaar hadden verteerd en tevens op voorstel van de Gedeputeerden van Holland en West-Friesland, dat de Burgemeesteren van Amsterdam verzocht en gemachtigd werden, om de afgezanten, zoodra zij aangekomen waren ,,van nodigh onderhout te versorgen gheduyrende haer verblyf voor of in de Stadt, mitsgaders op haer reys naer Hamburgh, waer toe het gerequireerde Vaertuigh by het Collegie ter Admiraliteyt aldaer sal werden versorght". De kosten zouden worden terugbetaald uit de post ,,defroyementen" op den Staat van Oorlog van 1688; er was n.l. voor de tractatie *f* 100 per dag uitgetrokken. ✉ Burgemeesteren Johannes Hudde, Cornelis Geelvinck, Mr. Nicolaas Witsen en Jean Appelman hadden, op ontvangst van die Resolutie, de achtbare hoofden bij elkaar gestoken en besloten den secretaris Dirck Schaep te belasten met de ontvangst van de heeren, terwijl Abraham Sabée, Baljuw van ,,'t Waterrigt" of Waterschout ,,die de russe tale kondig was", aan hem zou worden toegevoegd. ✉ Reeds den dag te voren hadden deze gecommitteerden zich aan boord van het vaartuig van schipper Reyne begeven, om de ambassade namens Burgemeesteren te begroeten en haar onderdak aan te bieden in een van de loge-

menten van de stad, ten einde zich aldaar met haar gevolg wat te verfrisschen en uit te rusten van de zeereis. Onderwijl zou het schip voor het transport naar Rusland, op de Admiraliteitswerf worden gereed gemaakt. ✕ Het gezantschap, bestaande uit ,,ambassadeurs, Prinsen en kneesen'', n.l. Prins Jacob Fedorowitz Dolgorouki, Gouverneur en Stadhouder van Siberië en Prins Jacob Jefimewitz, Gouverneur en Stadhouder van Bulgariën met het noodige gevolg, stelde de begroeting zeer op prijs en nam het aanbod ,,dankbaarlik'' aan, terwijl tevens de noodige afspraken werden gemaakt voor den plechtigen intocht op den volgenden dag. ✕ Daartoe was ook reeds aanwezig de Hofmeester van Hoogmogenden, Hessel van Dinter, die meermalen de opdracht had gehad vreemde gezanten namens de Generale Staten te begeleiden en o.a. kort te voren een Maroccaanschen ambassadeur naar den Prins van Oranje op het Loo gebracht en hem vervolgens uitgeleide had gedaan naar Texel. ✕ Het Stadsjacht, gevolgd door de roeibooten, legde eindelijk aan den steiger voor de Stadsherberg aan en na eenig oponthoud had ieder van het hooge gezelschap zijn plaats in den stoet ingenomen en zette deze zich in beweging. ✕ Voorop gingen dertig ,,edelluyden'' te paard, gekleed in verblindend witte satijnen rokken, boog en pijlkoker op den rug en geleid door een Hofmeester. Daarop volgde een pijper, die schrille en vreemde tonen aan zijn instrument ontlokte en wiens muziek afgewisseld werd door die van zes trompetters en zes paukenisten, allen eveneens te paard gezeten. Vóór de bespanning van de eerste karos schreden vier mannen met ,,vierroers''. In die koets hadden de beide Prinsen met twee heeren van hun gevolg plaats genomen, benevens de Secretaris Schaep. ✕ In het tweede rijtuig was Sabée gezeten met eenige Russische heeren, terwijl de stoet gesloten werd door de drie karossen, welke de rest van het gevolg vervoerden. ✕ Alhoewel niet zoo goed zichtbaar als de ruiters, kon de toegestroomde menigte, door de glazen wanden van de koetsen, toch duidelijk de kostbare kleeding van de Russen bewonderen. De meeste hunner droegen lange rokken, waarbij enkele geheel van goudlaken vervaardigd, versierd met treswerk van paarlen en omzet met kostbaar bont. De hoofden waren gedekt met hooge mutsen van zwart vossevel, terwijl kromme sabels, waarvan de gevesten schitterden van juweelen en paarlen, hun fraaie uitrusting voltooide. ✕ De stoet reed, na den IJkant verlaten te hebben, langs de Heeren- en vervolgens langs de Keizersgracht, en bereikte daarna het Nieuwe Zijds Heerenlogement, waar de afgezanten zouden logeeren. ✕ Dit was het gebouw, thans nog staande op de Heerenmarkt aan den Haarlemmerdijk, dat in 1617 als Vleeschhal gesticht en eenige jaren later tijdelijk aan de West Indische Compagnie was afgestaan. Toen deze het niet meer gebruikte, werd het in 1657 door de stad als logement verhuurd om er aanzienlijke gasten te herbergen. Het bevatte een groote zaal en verscheidene andere vertrekken en slaapkamers ,,bekwaam voor groote luyden''. ✕ De ruiters stapten af, de gezanten en het verdere gevolg verlieten de karossen en werden door gecommitteerden van burgemeesteren de trappen van hun tijdelijk verblijf opgeleid, waarna de heeren Schaep en Sabée afscheid namen. ✕ Doch hiermede was hun taak nog niet ten einde; zij bleven aan het gezantschap toegevoegd en hadden de opdracht iederen dag naar de gezondheid van de Russische heeren te vragen en hunne diensten aan te bieden. ✕ Van dit aanbod maakten de ambassadeurs dan ook een ruim gebruik

Om Amstels heerlycheyt met blytschap aen te schouwen;

nu eens werd het Stadhuis bezocht, dan weder aan de verschillende kerken een bezoek gebracht of trokken de stadsversterkingen, toenmaals bestaande uit 26 bolwerken, de aandacht. Ook de Lands- en Stads-magazijnen werden bezichtigd, evenals een houtzaagmolen buiten de Haarlemmerpoort. ✕ De hechte steenen wallen, zware poorten en breede grachten, benevens het paalwerk, waarmede de stad aan de IJ-zijde was afgesloten, wekten hun bewondering evenzeer op als de beeldhouwwerken van het Stadhuis. Aan de bezichtiging van *'s Werelds achtste wonder* werd een geheelen middag besteed, bij welk bezoek het slagwerk en de groote koperen ton van ,,het horologie, daerover sij met kennisse met den klockespeelder spraaken'', niet vergeten werden. ✕ Ook reed men naar de in 1656 op het tegenwoordige Mariniersplein voltooide Admiraliteits-scheepstimmerwerf, waar de bezoekers vooral veel aandacht wijdden aan de op stapel staande oorlogsschepen. Niettegenstaande hun lange en ongemakkelijke kleeding, klommen zij tot boven in de op de helling liggende vaartuigen.

(Slot volgt) FR. DE WITT HUBERTS

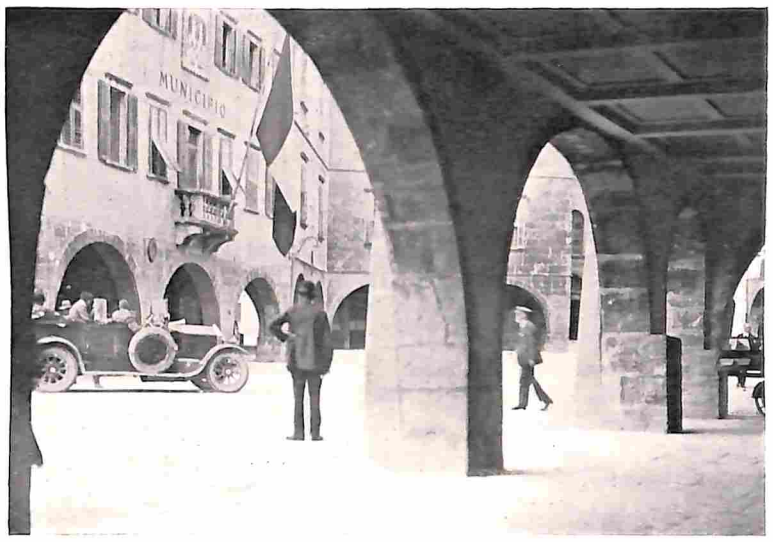

RIVA SUL GARDA. PIAZZA 3 NOVEMBRE. OP DEN VOORGROND DE ARCADEN VAN HOTEL CENTRAL. LINKS HET GEMEENTEHUIS (MUNICIPIO)

RIVA SUL GARDA

RIVA SUL GARDA (= aan het Gardameer) wordt aldus genoemd ter onderscheiding van *Riva Trigoso*, dat aan de Ligurische zee ligt. Het wordt gevonden aan de noordpunt van het Lago di Garda, in de

RIVA SUL GARDA. DE HAVEN VAN RIVA. LINKS HOTEL EUROPA. OP DEN ACHTERGRGND DE MET BOOMEN BEGROEIDE BERGEN

nieuwe Italiaansche provincie Trento, die het grootste gedeelte omvat van het nieuw verworven Tiroler gebied, het zoogenaamde Venezia Tridentina. Garda, waaraan het meer z'n naam dankt, ligt aan de oostkust van het meer. Het was

RIVA SUL GARDA. GEZICHT OP DEN OUDEN VESTINGTOREN (TORRE APPONALE). RECHTS HOTEL SCOLE, EEN VOORMALIG PALEIS

in de oudheid de voornaamste stad, maar is thans 'n onbeduidend visschersplaatsje. Het Lago di Garda, het grootste der Italiaansche meren, wordt minder bezocht door de Nederlanders dan de andere, maar het doet, wat schoonheid en klimaat betreft, voor geen dezer onder. Het meer met z'n omliggende landen heeft 'n zeer oude geschiedenis. Van de oorspronkelijke bewoners, Keltische, Ligurische en Etruskische volksstammen, is door de oude Romeinen maar heel weinig aangeteekend. Nadat de Rhaetiërs in de Alpendalen van Zuid Tirol waren binnengerukt, drongen de Romeinen, van het Zuiden uit, voorwaarts, in de laatste eeuw vóór Christus en weldra werden de eersten onderworpen. Het gebied van het Gardameer kwam onder de heerschappij van Rome tot hoogen bloei. Nog heden herinneren in *Riva* ingemetselde tafelen aan de Romeinsche heerschappij. *Peschiéra* in 't Zuiden en *Riva* in 't Noorden vooral werden machtige handelssteden. Het Gardagebied ondervond echter tijdens de groote volksverhuizing in hooge mate de gevolgen van het geweld der Bourgondiërs, Suaven en Vandalen. Nadat de heerschappij van de Romeinen was vernietigd, werd het Gardagebied eeuwen lang de kampplaats tusschen verschillende volkeren of heerschersgeslachten. Onder deze laatsten waren vooral machtig de *Scaligers* van Verona, die in 1349 het gebied van Riva en Arco verwierven. De burgten van *Malcesine* en *Sirmione*, het Pallazzo Pretorio, de Arkaden, de strijdtoren Apponale aan de haven van Riva en het „Bastion" aan den voet van de Rocchetta komen uit den tijd der Scaligers. In 1388 ging de heerschappij over aan Milaan. Maar in 1438 kwamen de Venetiërs met 'n vloot van houten oorlogsschepen, die ze over land uit het Etschdal in het meer wisten te brengen en waarmee ze Riva veroverden. Maar na 70 jaren kwam het gebied aan de Duitschers, en de Bisschop van Trentino ontving het als leen van Karel V, in 1521. Na 'n langen tijd van vrede, werd gedurende den Spaanschen erfopvolgingsoorlog het gebied door Fransche legers overstroomd, die in 1703 alles verwoestten en verbrandden. In den tijd van Napoleon I wisselde het ongelukkige land telkens weer van heerschers. In 1805 kwamen Tirol en Trentino onder Beieren en in 1814 aan Oostenrijk. 'n Eeuw later brak de groote oorlog uit. Italië, de bondgenoot van Duitschland, verklaarde zich neutraal. Maar in Mei van 't volgende oorlogsjaar viel het Oostenrijk aan. De inwoners van Riva en Rovereto met die der omgeving werden uit hun land gezet en in kampen in Bohemen ondergebracht. De Oostenrijkers hadden de bergen tot reuzenforten gemaakt. Riva lag in de vuurlinie. Nadat de Oostenrijksche soldaten uit de verlaten huizen veel gestolen en verwoest hadden, werden ze verdreven door de Italianen. In verbitterde gevechten werd het heerlijke land aan de verwoesting prijsgegeven. Bij het einde van den oorlog konden de bewoners alles wat ze met zooveel vlijt en inspanning hadden tot stand gebracht, maar wat ze als 'n chaos van puin en aarde terug kregen, trachten te herstellen. De soldaten der Italianen hebben daarbij met kracht geholpen en met buitengewone voortvarendheid is aan den wederopbouw gewerkt. Men kan zich haast niet voorstellen, als men 't tegenwoordige Riva ziet, dat 't in 1918 zooveel als 'n woestenij was. De bergen en bosschen leveren steen en hout als bouwmaterialen. Meermalen komt 't voor, dat men de vernielde huizen maar laat staan en er nieuwe naast bouwt. Bij onzen rit door Tirol zagen we veel zulke ruïnes. Als 'n tweede Napoleon zet ook *Mussolini* de soldaten in vredestijd aan 't werk, maar we zagen tevens hoe ze gedrild worden in de oorlogskunst. ✕ Over 't algemeen scheen het ons toe, dat de menschen tevreden zijn met de heerschappij der Fascisten. „We kunnen nu tenminste weer ons brood verdienen en trachten ons te herstellen van alle verliezen, die we gelezen hebben. Er is rust en orde en discipline". Dit bleek ons de overtuiging onder 't volk inderdaad te zijn. Met onbeschrijfelijke geestdrift werden de Fascisten, vooral ook de jongeren bij hun optochten begroet, en toen *d'Annunzio* in 'n hotel in Riva logeerde, werden hem aubades gebracht en liederen toegezongen, terwijl *Tórbole*, niet ver van Riva gelegen, waar 3000 soldaten liggen, prachtig versierd en 's avonds verlicht was. We gingen per roeiboot er heen; de illuminatie van het meer uitgezien, maakte 'n tooverachtig effect. De dichter-krijgsman, die *Fiume* bij Italië bracht, woont, zooals bekend is, op 'n uitgebreid en heerlijk landgoed in de Italiaansche Riviéra, 'n bezitting, die hij heeft afgenomen zonder eenige vergoeding van de weduwe van 'n rijken Duitscher. Deze zonderling leidt het leven van 'n rijken Oosterschen vorst. ✕ Op alle stations zagen we groote platen hangen met de beeltenissen van den Koning en Mussolini, naast elkander staande en er is geen gevel of geen muur, waar niet de kop van den laatste op prijkt. De namen van pleinen en straten, waar die vroeger in 't Duitsch waren aangegeven, zijn alle veranderd in 't Italiaansch. De Duitsch sprekende onderwijzers zijn vervangen door Italiaansche. Reeds vele jaren was er in Italië leerplicht, maar onder de recruten komen er 72 procent analfabeten voor. Die in Noord-Italië kwamen echter uitsluitend uit 't Zuiden, en 't is mogelijk, dat 't onderwijs niet overal even slecht is. De recruten uit Tirol worden altijd naar Rome en andere groote steden in midden-Italië gebracht. Dit behoort natuurlijk tot de middelen om de Duitsch sprekenden te italianiseeren. ✕ Bij den wederopbouw der verwoeste huizen in Riva kregen de Duitschers en Oostenrijkers, en dat waren vooral de hotelhouders, geen vergoeding voor oorlogschade. Onder dezen behoorde ook de eigenaar van „See-Villa", 't hotel waarin wij onzen intrek namen en dat te midden van 't prachtig park aan 't meer ligt. Toch had hij den moed om maar weer van voren af te beginnen en z'n kinderen doen hun best om Lago-Villa, zooals 't nu genoemd werd, er weer bovenop te helpen. Ook andere inwoners van deze aloude stad en de Italianen in 't algemeen, werken hard en, naar men zegt, Mussolini niet 't minst. Aan 't Gardameer liggen geen groote plaatsen. Riva, „de parel van 't Gardameer", is de meest bevolkte stad. Het telt 10.000 inwoners en heeft 'n levendig vreemdelingenverkeer. Wat deze plaats in vele opzichten zoo aantrekkelijk maakt, is vooral haar heerlijk klimaat. Als badplaats is het geopend van *Mei* tot het *einde van October*. Het geniet buitengewoon veel zonneschijn en elken dag brengt de *Ora*, 'n frissche zuidenwind, verkoeling aan, tusschen 10 en 4 uur, en in Augustus verdwijnt de zon om 5 uur achter de bergen. Juli is de warmste maand. Aan den noordelijken oever van 't meer rijzen de hooge bergen dikwijls onmiddellijk uit het water op. De zonnewarmte loopt daar vast tegen de rotsen, en geregeld elken dag wordt de opstijgende verdunde lucht aangevuld door den luchtstroom van de Ora. Zeer verschillend van de woeste pracht der ber-

RIVA SUL GARDA. PORTO SAN MICHELE MET EEN DEEL DER OUDE VESTINGWERKEN

gen aan den noordoever is de rustige, door laaggebergte omringde oever in 't zuiden. Daar is het meer veel breeder. Het lijkt meer 'n zeeboezem, waaromheen tusschen tuinen, olijfbosschen, laurierboomen, citroenen, oranjeboomen en cypressen de bekoorlijke dorpen en gehuchten, afgewisseld met eenzame villa's en ruïnes van voormalige kasteelen, zich overal vertoonen. Op het meestal zoo kalme meer kan 't echter soms geweldig stormen, zóó zelfs, dat de booten, niet kunnen uitvaren. ✉ De kleur van 't water is gewoonlijk helderblauw, soms zóó sterk gekleurd, dat het is, of er vlammen uit opstijgen en al naar den tijd van den dag wisselt het af van het teerste lichtblauw tot het donkerste marineblauw, waartegen het wit der golven prachtig afsteekt. Zeer aangenaam is het, dat na storm en onweer de natuur geregeld weer zoo gauw tot rust komt en de zon weer even vroolijk als te voren over land en meer schijnt. ✉ De merkwaardigste gebouwen van de stad staan aan de haven. Vele ervan zijn thans hotels, maar ze waren vroeger de paleizen der aanzienlijken. Met hun arcaden en den ouden toren, die 'n deel uitmaakte van de versterkingen, vormen zij 'n zeer interessant stadsbeeld. De toren (Torne Apponale) is 'n vierkant massief bouw- werk uit het einde der 12e eeuw. De vestingwerken zijn als grondslagen uit den Romeinschen tijd gebouwd in het tijdperk der Scaligers (1349—1387). De toren is door de Venetianen verhoogd. Aan het Palazzo Pretoris grenst het *Munsipio* (Gemeentehuis). Het is 'n statig gebouw uit het Venetiaansche tijdperk en was vroeger de zetel van den stadhouder van Venetië. Door de zuilengang van het raadhuis leidt de oude stadstoren naar het S. Rococoplein, waarop 'n zeer merkwaardig oud kerkjestaat, dat in 1512 is herbouwd. ✉ Riva heeft 'n sub-tropischen plantengroei. De olijfboomen groeien in tuinen en in den omtrek der stad. Naast de donkere statige cypressen, glanzen de blanke bladeren der laurierboomen. Groote oleanders met hun prachtige bloemen, myrthen, palmen, agaven, oranjeboomen en citroenen versieren de berghellingen, parken en tuinen. Van zeer veel beteekenis is ook de wijnbouw en zeer interessant zijn de aanplantingen van citroenen tegen de berghellingen. Tusschen muren en pilaren van steen en cement staan de boomen, en in den winter worden ze overdekt met glas en hout om te verhinderen, dat de groote afwisseling in temperatuur ze zou schaden. Want ook in den korten wintertijd kan de warmtegraad zeer stijgen, terwijl dan 's nachts de thermometer 'n cijfer beneden 't vriespunt aanwijst. ✉ De grootste aantrekkelijkheid bezit het stadje in zijn ligging aan het schilderachtige meer, dat overvloedige gelegenheid biedt voor roei- en zeiltochtjes en uitstapjes voor enkele uren of den ganschen dag met de uitstekend ingerichte stoombooten. Ook per auto kan men tochten maken naar de plaatsen in den omtrek, langs de prachtige in de bergen uitgehouwen wegen met hun ontelbare wendingen. Sedert de laatste twintig jaren is Riva 'n veel bezochte badplaats. De hotels aan 't meer hebben alle hun eigen badgelegenheden. Over een en ander geven de reisgidsen uitvoerige inlichtingen. ✉ Moge het heerlijke Gardameer met z'n paradijsachtige omgeving voor verdere aanvallen der oorlogsfuriën bewaard blijven! Waar nu alle herinnering aan het voorbije leed vervaagd, verdwenen schijnt te zijn en we ons alleen verheugen over de heerlijkheid van dit uitverkoren plekje grond.

J. SCHUITEMAKER CZ.

RIVA SUL GARDA. PORTO SAN MARCO

Kerstgebruiken in Provence

Minuit sonne Noël à l'église gothique
L'ogive des vitraux s'illumine au clocher.
La foule impatiente évahit le portique,
Une Etoile descend sur le plus haut rocher.
(JEAN DE SERVIÉRES (Poèmes de Provence).

HET Nieuwe Jaar bewaart nog in jonge herinnering de voorbije Kerstdagen en dus veroorloof ik mij nog van enkele der Kerstgebruiken in Provence te vertellen. Nauw verbonden met het gezin in Provence is de Kerk. ✉ Eenverrassing voor den geestelijke is de Kerstvogel, (l'oiseau de Noël), waarvoor meestal het Winterkoninkje wordt uitgezocht, met het boomkruipertje behoort hij tot de kleinste onzer inlandsche vogels. Zijn kleur is van boven roodbruin met dwarse donker gegolfde strepen en een witte streep boven het oog. Het doet zelfs in het midden van den winter zijn schel geluid hooren. Dit vogeltje, er waren er soms meer, tijdens de consecratie in de kerk losgelaten, koos, na vrijelijk door de gewelven der kerk gevlogen te hebben, dikwijls een schuilplaats in het frissche groen der kribbe. Volgens een reglement van Aubagne moest de vogel in de vlucht gevangen of gegrepen worden, zonder behulp van lijmstok, boog of geweer en in den namiddag van 26 December in volmaakt ongeschonden toestand aan den prior ter hand gesteld. De handige vanger wien het gelukte den vogel op deze wijze te bemachtigen, werd tot Koning uitgeroepen en met trommels en tamboerijnen ingehaald. Tot belooning werd hem een maaltijd aangeboden, waarbij het soms zóó onstuimig toeging, dat de geestelijkheid van Aubagne in 1584 besloot het „copieux repas" om te zetten in brooduitdeelingen aan de armen en een uitzet aan behoeftige bruiden. ✉ 24 December was de avond van het „gros souper" (dou gros soupar) waarbij de tafel met drie lakens (symbool der Drieëenheid) bedekt werd, met kaarsen en lampjes versierd. Vóór de kribbe stonden 13 brooden, door myrtentakken omgeven. Twaalf vertegenwoordigen de apostelen, in het midden staat een lang brood, dat den naam draagt van „le grand Seigneur". Nadat de noodige wijnkannen op de tafel zijn neergezet, neemt het souper een aanvang, dat bestaat uit gestoofde kabeljauw of paling, andere gebakken visch met artisjokken, „muges d'olives" (kleine vischjes met olijven) en selderij. Nadat het bovenste tafellaken is weggenomen, begint het dessert, bestaande uit een taart van 50 cM. middellijn, confituren, pruimen van Bignolles, rozijnen en noga, gesuikerde kweepeeren, kastanjes en beschuit met kaas. In Camargue gaf men de voorkeur aan bloemkool. De rijken dronken daarbij den besten landwijn, de mindere man clairette, een dunne roode wijn en warme wijn (vin cuit), eindelijk een likeurtje of brandewijn op druiven (een soort van boerenjongens). Op dezelfde wijze wordt ook een gros diner gehouden. Zoo herbergt Provence de traditie. K. L. SCHAMP.

Kalenders voor 1929

H. N. Polderman lithografeerde voor H. J. den Boer te Baarn een zestal kalenderbladen, waarin de sfeer van ieder der jaargetijden zuiver en gevoelig werd weergegeven. Vooral Mei—Juni bekoort door warmte en teederheid.

Een handige weekkalender werd ons toegezonden door de Maatschappij tot Exploitatie van de Victoriabron, waarop gelegenheid is gegeven tot het maken van notities. Tevens zond deze Maatschappij een flinke kantoor-maandkalender de wereld in.

DE ZEERUITER

Naar het Deensch van ANKA MAUN

ZE kwamen van Røst, [1]) waren op weg naar Vaerø [2]), maar moesten dichtbij de haven het roer omleggen en open zee kiezen, omdat de storm losbarstte en de branding het water buiten de scheren tot melk sloeg. Er was geen andere uitweg mogelijk dan tegen den wind in te laveeren met alle vier de reven ingebonden. ✕ Het noodlot zat hen achterna en haalde hen in op den Vestfjord. Zes man gingen overboord, vijf volwassenen en een jongmaat, maar de boot dobberde verder met den omgekeerden kant boven en met den roerganger als ruiter er boven op. Hij trok op het laatste oogenblik den jongmaat bij zich omhoog. ✕ ,,Hou vast, Nils!'' ✕ ,,Ja, vader!'' ✕ En daar zaten ze op de omgekeerde boot en klampten zich vast zoo goed ze konden. Beiden trokken hun mes en stootten dat vóór zich in het scheepshout. Het eenige vaste punt op dien paardenrug van hout, waarop ze reden zonder zadel, terwijl de beenen zich tevergeefs tegen den slijmerigen buik trachtten te drukken. ✕ Alles gleed, wiegde en dobberde en onophoudelijk sloeg het water er overheen; het leek wel of het niets anders te doen had dan van de Nordlandsboot af te slijpen wat er nog aan zat van schelpen, wier, — menschen. ✕ Het was bitter koud, halfdonker, in het midden van Februari, en er was niet het minste uitzicht op hulp. Iedere golf, die kwam was een vijand waar ze tegen in reden, zonder wapen, hulpeloos als een kind in de wieg; ze beten hun lippen te bloeden, als hij naderbij kwam, die golf, grauwgroen en torenhoog, de kromme rug kromde zich nog meer en sloeg met nog meer kracht tegen den romp van de boot en liet het water zwaar, loodzwaar neerkomen. ✕ En als dan toch die vierentwintig vadems onder hen, ondanks alles, de boot droegen, als hun hoofd weer vrij kwam en uit de stortzee opdook, en de heele omgekeerde boot ten slotte hoog op den kam van een golf danste, dan kon het gebeuren, dat iets van een zegevierende glimlach om de smalle lippen van den ouden man speelde: — ,,Hallo mijn boot!'' heel diep haalden beiden een — twee keer adem. En weer begon die duizelende val, omlaag over den gladden, glasgroenen golfrug, die hen regelrecht den afgrond in scheen te sturen. ✕ Dat was in het begin. Maar er kwamen uren, waarin het onmogelijk scheen op dat gewelfde vlak ook maar een minuut langer te blijven zitten. Het roodgele licht in het Zuiden duikt onder. Het vlamt in het Noorden. Het knettert. Groene, gele, roode zweepslagen: het Noorderlicht, dat het rhythme van de golven onwerkelijk schijnt te maken, zoodat men niet weet wat men voor zich heeft, den berg of den afgrond, en al tastend zoekt de stem van den vader het oor van den zoon. ✕ ,,Hou vast, Nils!'' ✕ ,,Ja vader!'' ✕ En er kwamen uren, waarin alles donker was. De stem van den vader kon den zoon niet bereiken, want diens ooren waren verdoofd door den lawineval van het water, en de stem van den ouden man had al haar draagkracht verloren, zoodat ze in zijn keel bleef steken en piepte. ✕ De oude man merkte het niet, en dacht, dat hij met volle kracht van zijn longen uitriep wat slechts een fluisteren werd achter bevroren lippen: ✕ ,,Hou vast, Nils!'' ✕ ,,God zegen je, mijn jongen!'' ✕ Zijn gedachten vervaagden. Het gelukte den oude zijn halsdoek af te doen en dien om zijn zoon heen te slaan. Dan zijn horloge. Zijn rechterhand probeerde het op te diepen uit zijn oliekleeren en zijn wollen goed, maar zijn wanten waren stijf als planken, en zijn hand gehoorzaamde slechts langzaam aan de gedachte. ✕ De oude, die het mes losgelaten had, zijn zekersten steun in het heelal, streed in een laatste opvlamming van kracht een woedenden strijd om het horloge aan een leeren riem om den hals van zijn zoon te hangen. Met zijn tanden trok hij de want van zijn rechterhand af en groef het horloge voor den dag. Maar toen vielen zijn oogleden dicht. Zwarte stippen kwamen er voor het netvlies, als roet na een schoorsteenbrand. Van zijn voorhoofd droop schuim en zweet; uitgedroogd als kurk lag zijn tong in zijn mond, en zijn bloote hand was zoo stijf, dat ze niet langer het heft van het mes kon omknellen. ✕ Heel vaag kwam deze eene gedachte bij hem op: ,,Nu te kunnen slapen''. ✕ En toen nam een barmhartige golf hem in haar armen en droeg hem weg. ✕ Au-u! Au-u! klaagt de eidereend en vliegt met kleppenden vleugelslag omhoog, als de zeeruiter zijn vischplaats verstoort. Hij ziet die niet. Zijn oogen zijn blind van moeheid. Zijn ooren zijn dichtgezegeld! Hallo! Hallo! achter hem aan jaagt de vijfriemsboot, met den lammen Johan als scheepsjongen en den kapelaan aan het schepvat. Ze suizen hem op een afstand van drie Meter voorbij, zonder dat hij ze ziet, ze leggen het roer om, laveeren terug, nemen nog eens alle stortzeeën in, die van achter hen heen komen en over het achterdek slaan, zoodat de roerganger van zijn roeibank op moet springen. Dezen keer zouden ze hem kunnen grijpen, als hij zelf mee wou helpen, maar hij is met zijn boot saamgegroeid, en ze schuren hem voorbij. ,,Hij is dood, laat ons omkeeren'', zegt de kapelaan. Maar de roerganger grijpt de roerpin steviger vast: — ,,Dan zal hij tenminste in Christengrond begraven worden. We gaan in de dwarste op hem af!'' ✕ Voorwaar! dat was geen bemanning om dien slag te wagen! Lam en afgeleefd in meer of mindere mate. Alle kranige zeevaarders lagen immers honderd mijl verder naar het Noorden en waren daar aan het visschen. Slechts de roerganger had er verstand van en de lichamelijke kracht ervoor had de dominee van Vaerø, die twintig jaar lang de gelegenheid gehad had kennis van de zee op te doen in stormnachten, als zijn ambtsplicht hem naar zijn gemeenteleden in Røst riep. ✕ Stroom en wind liepen van Oost naar West. Als de stortzeeën van achter kwamen, hield de druk op de weinige zeilen ondanks alles de boot boven water. Nu legde de dominee de boot zoo, dat ze buiten den wind was, hij laveerde en laveerde van het Noorden uit op den kielruiter af, de dominee nam hem in het vizier, koelbloedig als een kampioen-tijgerjager, en schoot toen er op los. De manschappen lagen aan de loefzijde met uitgestrekte armen en handen, als groote nijptangen. En toen kwam er een oogenblik van stilstand in die suizende, glijdende vaart, waarop hout tegen hout schuurde. In een oogenblik greep ieder toe en zoo haalden ze hem aan boord met zijn mes, en de vijfriemsboot bruiste verder de haven tegemoet. ✕ Uit bevroren monden klonk een hoera, toen de boot door de branding heen de haven binnen kwam. Als olie was het water hier, en merkwaardig stil was hier de lucht, na al dat schuimgedruisch.

(Wordt vervolgd)

Foto J. Duurentijd

DRIE PAARDEN

Foto in den Fotowedstrijd, door „Buiten" uitgeschreven, met een premie bekroond

1 en 2) De zuidelijkste eilanden van de Lofodden.